

Lleida

Setmanari polític defensor del front únic d'esquerreres

DIRECCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Comandant Baiget, 24-1.er - No es retornen els originals. - Dels treballs publicats en són responsables llurs autors, - Subscripció: UNA pta. al mes. - Núm. solt 25 cénts.

Catalunya i Socialisme⁽¹⁾

Un dia vaig dir: el catalanisme té tres moments: el regional, o de la terra; el nacional, o dels homes; el polític, o de la ciutat. En aquest darrer no hi som encara de ple, perquè ni Espanya ni Catalunya són arribades a un moment polític de veritat, i es troben encara en el moment nacional.—Doncs bé: també el proletariat té tres moments: el primer és el moment sentimental, el moment anarquista; el segon és el moment intel·lectual o socialista; el tercer és el moment de la voluntat, el moment polític, el moment humà.

Parlem del primer. Quan l'obrer no és encara més que anarquista, és anònim, és massa, està sotmés al sentimentalisme primitiu de totes les prehistories; i els oradors que en diríem hipnotistes els fan anar allà on volen, perquè l'obrer no té llavors consciència de solidaritat, d'unió, de confederació. És un obrer-cor, negatiu, pessimista, impulsiu. Dirà sempre «el que no és», en comptes de dir «el que és». S'entregarà en el «destructivisme» pur. I així com els aristòcrates emigrats durant la Revolució francesa varen aprofitar els pagesos contra la llibertat els nostres pagesos catalans, així avui el madrilenyisme ha aprofitat l'obrer català, també senzill com aquells, contra la causa de Catalunya.

Aquest obrer primitiu, que pertany a l'antropologia i no a la sociologia, ve a ésser ço que és el regionalisme com a grau primitiu del sentit del territori.

Però l'obrer anarquista evoluciona, puja un grau, i es torna socialista. Era sentimental, i es fa reflexiu, intel·ligent, conscient. Ja té instint d'agrupació, ja té comunitat d'interessos, sentit de casta, de federació, «esperit de cos». El que era moment «antropològic» es torna moment «social». Abans l'obrer no tenia moviment propi, era un remat conduit per forces externes. Ara ja es mou a sí mateix. Era satèl·lit i ja és planeta. Era larva i ja és crisàlida. És la nació-proletariat alçant-se contra la nació-Estat. És un nacionalisme de casta. En part és encara negatiu, perquè es posa com una negació davant la fortalesa de l'Estat burgès alçada enfront d'ell. Però és ja afirmatiu perquè té consciència de la força pròpia, encara que la tingui vagament del seu fi. És, en sentit

(1) Aquestes paraules de Gabriel Alomar foren pronunciades al teatre Principal de Barcelona, el dia 18 de desembre de 1910. Semblen una profecia, i per això ens plau de reproduir-les. Són, encara, ben actuals. El gran idealisme del ferm lluitador, es veu avalorat pel seu gran sentit polític.

dels homes, el que és el nostre nacionalisme en sentit de la terra: un segon grau.

Però ve el tercer grau. El grau primer era el de la sensibilitat; el segon el de la intel·ligència; el tercer el de la voluntat. L'obrer cobra eficàcia de paraula, cristalitza, opera. No es sent ja com a casta, sinó com a conductor futur de tota la societat. Se sent home,, i no ja com a treballador. Se sent universal. El que era moment «social» es torna ja moment «polític». El que es movia a sí mateix, ara mou els altres. Ja no és autòmata, sinó que que és motor. Ja no és planeta, sinó estrella. Ja no és criàlida, sinó papellona, i papellona vol dir, originàriament, «ànima». L'obrer que era un cos ple de força, és ja una ànima plena d'ideals; i digueume: ¿no hi ha aquí la més gran, la més sublim de totes les poesies humanes?

Així avui, per totes les nacions, el socialisme sent la proximitat d'aqueix instant de creixensa; es solidaritza amb l'interès de les esquerres, entra com a tal en la col·laboració parlamentaria, i renovarà ben aviat el nostre mateix ambient polític, com un gran buf de purificació!

* * *

Tal és l'evolució del socialisme. Ara bé: l'evolució del catalanisme és paralel·la amb aquella. De primer els catalanistes varen ésser purament lírics, cantant a Catalunya com els obrers ingenus canten l'anarquia. Després varen sentir l'instint de l'agrupació de raça, equivalent a l'agrupació de casta del socialisme. Els obrers s'unien com a obrers; els catalans s'unien com a catalans. Doncs, jo voldria avui que'ls obrers s'unissin com a homes, no ja com a obrers; i que els catalans s'unissin com a homes, no ja com a catalans. Voldria que uns i altres tinguessin consciència de treballar per la plena ciutadania de tots i no

ja per la seva casta o per la seva raça, per la seva classe o per la seva nació.

Així com hi ha obrers que encara creuen que el proletariat es té de desentendre de tot quant no sia interès material de la classe obrera, i que no tenen d'intervenir directament en la política, hi ha catalanistes que creuen també que Catalunya es pot desentendre de la causa universal de llibertat i democràcia. Ni el catalanisme pot viure fora del món, ni fora del món pot viure l'obrerisme.

Tot sorprès per aquestes consemblances entre la corrent catalanista i la corrent obrera, jo em pregunto ara si no podríem confondre en una sola confluència els nostres dos rius, formant un angle amb les dues línies, una sola aspiració amb les dues polítiques. Catalunya serà una nació sols el dia en que s'hi trobin totes les formes de la política moderna. Si nosaltres com a catalanistes d'esquerra, diem que som homes d'emancipació i de llibertat, hem d'acceptar totes les demandes de l'obrer, que suspira per emancipació i per llibertat. I si els obrers es diuen homes de federació, han d'acceptar la federació natural de les nacionalitats, ja que el somni comú de tots nosaltres té per nom internacionalisme, o sia conjunció de totes les nacions llibertades. Llibertat és doncs l'ideal de l'obrer; llibertat és doncs l'ideal del veritable catalanista. Internacionalisme suposa nació, perquè tota suma presuposa els sumands. El catalanista conscient aspirarà a que a la seva nacionalitat s'integri o federalitzi amb totes les demés nacions de la terra, com un sumand en la suma. El socialista aspira a que la seva nació s'integri un dia en la internacionalitat universal.— Doncs aquí s'ajunten exactament les dues escoles. ¿I no confondríem en una sola les nostres banderes? ¿I no marxaríem junts al pervenir? Des d'ara el ciutadà que us parla declara fer-se seves totes, absoluta-

ment totes les reivindicacions de l'obrer, com a obrer i com a català. I escolteu-me bé.

**Aquest número ha
passat per la censura**

* * *

Resumint: hi hà tres problemes, a Catalunya: Primer, conflicte nostre de ciutadans davant la societat catalana; això és l'aspecte socialista. Segon, conflicte nostre de catalans davant Espanya; això és l'aspecte catalanista. Tercer, conflicte nostre d'espanyols davant d'Europa; això és l'aspecte civilista.

Aquests tres aspectes representen per a mi els tres graus del progrés de Catalunya: l'obrer té de fer-se socialista; i el socialisme té d'apoderar-se del catalanisme; així s'unirà Catalunya a la corrent europea o internacional. Europa ve a ésser una mena de confederació espiritual, on Espanya no hi està encara compresa. Es precís que Catalunya, al menys, s'hi ajunti.

Amnistia

i

Llibertat

pels

Presos

Socials

GABRIEL ALOMAR.

Ha passat per la censura.

Llegiu i propagueu el setmanari "LLEIDA"

RAMON MARTINEZ LAGE
Gola = Nas = Orelles

CONSULTA de 10 a 1 i de 5 a 7

(Banca Llorens)

Pl. Paheria, 14 - 1.er - 2.º - LLEIDA

Pi i Margall i la seva estàtua

Per monuments que s'alcin en memòria de Pi i Margall, cap serà tan gran com el que perpetuament li han alçat en el seu cor els homes i pobles oprimits.—*Vallés i Ribot.*

Ens assabenta, Nicolau Estévez, que Pi i Margall parlà un dia d'aquesta manera: «A cap polític li haurien d'alçar estàtues, fins que s'haguessin acomplert cinquanta anys del seu traspàs.»

Per què parla així el mestre del federalisme ibèric? Perquè ell coneixia molt bé a les masses, al poble. I per això afegí: «Podria ser que ningú es recordi del sant del seu nom, en arribar els cinquanta anys.»

«Oh!—exclamareu;—és que Pi ja te fet, de molts anys, el bassament del seu monument.»

No oblideu que Espanya, és el país de les *primeres pedres*, Primeres pedres que es queden tota la vida essent *primeres i úniques pedres* de molts monuments. I el ja farem, i el demà, que mai arriba, són esglaiadors i enervants.

De tant en tant, en aquest bassament de Pi i Margall—que ja és vell i cèlebre,—un senyor Garriga, diu que aquella estàtua no es pot alçar davant de casa seva perquè hi faria nosa. Un altre dia, sortirà a l'Ajuntament de Barcelona un *espontáneo* posant en dubte els mèrits de Pi, i dient, segurament, que en aquella cruïlla hi estaria més en caràcter un futbolista o un boxejador.

Heu de tenir present que a Espanya, hi va haver una època que podríem anomenar de la *tongada dels astres de la tauromàquia*, i que hom digué, molt seriosament, que s'havia d'alçar una estàtua a Lagartijo, no sols perquè era un astre-rei del *arte de Cúchares*, sinó perquè assenyals a la posteritat aquest entusiasme del nostre poble per les curses de braus.

Què faria nosa l'estàtua de Pi i Margall! Però, ja sabeu el què han pronosticat alguns grans homes per ací a vint anys? Hom diu que la ciència haurà inventat altres mitjans de circulació, que obligarà a ésser arreconats tots els autos, motos i vehicles que avui coneixem. I com aquests mitjans novells no dificultaran les vies urbanes, heus ací que aleshores s'hauran d'alçar estatués perquè ja no faran nosa, sinó que faran falta per a omplir els grans espais de les vies ciutadanes.

Sense entrar en els somnis de l'esdevenidor, avui, la veritat dels que protesten, està molt lluny del que volen senyalar. La veritat és aquesta: Pi i Margall fou un polític honrat, tan honrat que va morir pobre, i fou un conseqüent defensor de la llibertat, de la democràcia i de la justícia.

I és clar, això, els senyors Esteves i filisteus del Passeig de Gràcia, no ho entenen. Ho entendrien, si Pi hagués sigut un *matador* com *Lagartijo*, o un *cantaor* com el *Mochuelo*; però Pi i Margall, era solament un polític honrat, que en llurs cabòries es proposava eixamplar la idea patria fins que tota la Humanitat constituís un sol organisme. Senzillament: la fraternitat universal.

* * *

Nosaltres ens oposem, també, al canvi d'emplaçament de l'estàtua de Pi i Margall, però amb la següent esmena: que de fer-se el canvi, no s'erigeixi l'estàtua fins d'aquí a vint anys, és a dir fins que es compleixin els cinquanta anys tal com volia ell que es fes per a tothom.

Potser dintre de vint anys, com digué ell a Estévez, ningú no es recordarà del nom que tenia. I si es així ¿per què volem que s'alci una estàtua al nostre mestre benvolgut? Una estàtua arreconada que ningú admirarà?

Nosaltres, ja fa molts anys que li hem erigit, en el nostre pit i damunt nostre cor, com aquells homes i aquells pobles de que ens parlà un dia Vallés i Ribot.

M. SERRA BARTRA.

I amb tot i ésser Unamuno...

Amb tot i ésser un gran savi, no per això li perdonarem les atzagaiades que com a home pugui cometre.

Nosaltres erem dels més entusiastes d'Unamuno, però en unes declaracions fetes a un periòdic portuguès ens ha caigut l'Unamuno polític i social, del més alt pedestal a la més baixa terra que trepitgem. Ha quedat per nosaltres l'Unamuno dels llibres; però ha mort l'Unamuno de la paraula. Allò de «nosotros acabaremos eso» no li perdonarem mai. A veure si l'home del poble s'ens torna també un dictador.

Ja sabíem que Unamuno era enemic de la Catalunya lliure i de la llengua; però en les actuals circumstàncies i guiat per la seva intel·ligència hauria de saber més el camí a seguir. Nosaltres, decididament direm que l'embranchada de l'Unamuno polític en tornar de l'exili, no era motivada més que per malícia i un cop calmat s'ha doblat a les circumstàncies. Allò de «navegar con la corriente» n'és una prova ben palesa i la simpatia que sent pels governants una altra.

Podem dir que a Unamuno l'exili l'ha castrat i que la por de perdre el seu *terruño*, el fa doblar: això ho comprenem pels seus anys; però en aquest cas val més callar, ara haurà perdut molts amics.

Catalunya té dret a llegir, a escriure i a parlar el català tant com Unamuno en té de fer-ho en castellà. No perquè els castellans hagin nascut a les *Batuecas*, porten cap hereditatge per privilegi.

El que no ens podem explicar, és com ens porten als catalans aquesta tírria. A no ésser els intel·lectuals que ara han estat a Barcelona...

Si nosaltres no som per ells cap perill, que ens deixin; però sembla estrany que

sempre ens vulguin tapar la boca. Volen obligar-nos a que els tinguem per germans i sempre tenen preparat per nosaltres un nou martiri. I és que no comprenen l'ànima ni el caràcter català.

Tingui per entès el senyor Unamuno que els seus llibres formaran part de nostra biblioteca igual que abans; però a ell, políticament, no el volem, li fan por els anys i per portar la senyera d'un poble, s'ha d'ésser sempre jove. Tenim un bon exemple: Macià.

F. MATEU MONTAGUT.

DEMOCRACIA I REVOLUCIÓ

Pensaments

Cap poder públic no pot tenir dret ni autoritat per a dificultar la defensa de les idees noves, per contràries que siguin de la seva política particular ni dels seus interessos del moment.

La democràcia és la forma inevitable de les societats modernes. Es un medi resistent, una «atmosfera»; lluny de voler viure-hi fora, cal compenetrar-s'hi i cercar els millors mitjans per a fer-la cada vegada més respirable.

Un cop d'ull a les principals crisis de la història demostra que totes han estat inevitables quan venien condicionades pel descabellament de les idees, i que després d'una lluita més o menys llarga i dolorosa el triomf de la nova llum ha estat sempre favorable al millorament de l'espècie humana.

La societat, tal com és avui dia, no existirà pas. Així que la instrucció davalla a les classes inferiors, aquestes descobreixen la llaga secreta que corroeix l'ordre social. L'excesiva desigualtat de les condicions i de les fortunes ha pogut soportar-se mentre ha estat amagada per la ignorància i la incultura; però un cop posada de relleu, ha de rebre un cop mortal.

De la mort d'Alfred Perenya

Heus ací algunes de les comunicacions de condol rebudes:

«Senyor President de Joventut Republicana.—Lleida.

En nom de Fraternitat Republicana de Puigvert d'Agramunt m'associo al dolor i emoció soferts per aqueixa Joventut Republicana per la pèrdua de persona tan noble i lleal per la causa que perseguia com era Alfred Perenya.—*Marian Gomà.*»

«Ateneu Popular de Fuliola.

Sr. President de Joventut Republicana. Lleida.

Benvolgut amic: La vostra lletra portadora de la terrible desgràcia no arribà a temps per a que poguessim traslladar-nos per tal de retre l'últim tribut al vostre i nostre estimat il·lustre amic, Alfred Perenya, com ens hauria escàigut de fer-ho.

Rebeu, ara més sentit que mai, el testimoni de la nostra simpatia a l'ensemps que ens associem de tot cor al dol de tots els liberals per la pèrdua d'un dels més entusiastes defensors de la causa.

Fuliola, 24 de març de 1930.—El President, *Ramon Pons.*»

De *Crònica Targarina*, 22 març 1930:

«Alfred Perenya, ha mort

La notícia de la mort, a Lleida, de l'exconseller de la Mancomunitat de Catalunya, N'Alfred Perenya, ha causat profund sentiment a totes les comarques lleidatanes.

La mort de Perenya és una gran pèrdua. Home d'una bondat i d'una generositat extremes, era, a la vegada, d'una intel·ligència claríssima i d'unes dots de realització pràctica que es troben rarament reunides. Això féu que per tots els càrrecs que ocupà, deixés rastre fecud del seu pas. Representant en renovades eleccions, el districte provincial de Lleida-Borges, fou tal el bé que hi prodigà, que tot Lleida recorda l'homenatge popular que al Teatre dels Camps Elisís d'aquella ciutat, li tributaren milers de ciutadans vinguts expressament de tots els pobles del districte. Fou

una explosió d'afecte que, per la seva grandesa i espontaneïtat es dona poques vegades. Com a vice-president de la Comissió provincial de Lleida, inicià les grans reformes de millorament del serveis de Beneficència que encara avui s'ensenyen amb orgull. Conesller de la Mancomunitat, fou el ponent i l'organitzador de la xarxa telefònica d'aquella corporació.

Però la seva obra cabdal és «Joventut Republicana», de Lleida, i el seu Camp d'Esports. Ell n'era el cap, el cor i el braç. Aquella institució model, sense ell no existiria.

Avui s'ha efectuat el seu enterrament que ha constituït una imponent manifestació de dol.

Enviem a tots els seus familiar el nostre sentit pèsam, especialment al seus germans i bons amics nostres En Samuel i Manuel.»

De *La Nau*, 27 març 1930, signat R. NOGUER I COMET:

«En la mort d'Alfred Perenya

Pocs homes del nostre país donen la sensació de serietat i de capacitat que donava el nostre malaguanyat company.

Temperament polític per naturalesa, per educació i per formació familiar, es donava tot en la lluita pels seus ideals de tota la vida. Però tenia de la política la més alta, la més noble i moderna concepció. No era un agitador verbalista, no era un orador, malgrat expressar-se amb una gran correcció i demostrar tant en la conversa com en l'oració pública la seva vasta cultura. Era, essencialment, primordialment, un home d'acció, de treball, d'organització. En aquest aspecte, el que més necessiten les nostres Democràcies, sempre desarticulades i sempre descentrades, la seva pèrdua serà realment sensible tant pel republicanisme lleidatà com pel de Catalunya tota, puix la seva influència i el seu exemple havia traspasat la reduïda esfera local o comarcal.

Si en totes les nostres comarques hi hagués dintre del camp democràtic, un home com En Perenya, el republicanisme català tindria una força organitzada formidable, seria un cos robust i articulat, amb

una ànima alta i vident, que marxaria invenciblement pels amplis camins de la Història...

Vint anys o més l'hem tractat, amb relació constant, amb devoció cordialíssima. El teníem per una mena de germà espiritual, el consell i guiatge del qual sempre cercàvem, perquè sense ell no sabíem, no podíem organitzar res que hagués d'estendre's o d'interessar a tot Catalunya.

En aquesta tasca fadigosa—vertader treball de Penèlop—en què fa tants anys ens trobem lliurats, de formar una Esquerra catalana digna de la tradició liberal i humanista del nostre país i oberta a les concepcions de la Democràcia moderna, sempre, sempre amb ell ens trobàvem de costat en la Unió Federal Nacionalista Republicana, en el Bloc Republicà Autonomista després, en el Partit Republicà Català, ara en l'Esquerra Republicana de Catalunya, amb ell havíem comptat sempre i mai el seu esforç i el seu prestigi ens fou negat, ans al contrari, ell era sempre el que donava l'impuls i el que ho feia «marxar» tot amb la seva activitat formidable i el seu seny ordenador.

Havia d'ésser, per això, forçosament, un «home de govern», de realitzacions en la vida pública. El seu pas inoblidable per la Diputació de Lleida i per la Mancomunitat de Catalunya, ho demostraren abastament. L'organització d'aquell simplicitat, gairebé patriarcal—si el mot és apropiat—, però utilíssim servei de telèfons de la nostra Mancomunitat, que encara avui, que una gran empresa se l'apropià—de manera poc recomanable—és enyorat per molts dels pobles de la nostra terra, fruit fou principalment del seu treball, del seu esperit organitzador. Per això sol, tots els catalans han de recordar-lo.

En els sis anys tristíssims de la tirania, el seu esperit havia de patir enormement. Sense poder actuar, sense poder vessar-se en una obra popular, d'educació col·lectiva!... Voleu dir, amics facultatius que l'assistíreu, que les angúnies d'aquests sis anys no foren la causa primordial de la seva mort, de que aquell cor, tancat en una còrpora robusta, fallés tan depressa?...

En la seva correspondència—que durant aquells anys sovintejà desmesurada-

ment—aquelles angúnies, aquell estat de neguit, el dolor d'aquella ànima nobilíssima, es reflecteixen plenament, de faiso punyent. Algunes d'aquelles lletres seves, tan plenes de «coses», les servarem sempre devotament...

¡Quin dolor el nostre, en veure't extingir-te, noble esperit lluminós! En la nostra emoció, en adonar-nos amb dolor intensa que la teva alta figura física desapareix tan inesperadament darrera «la cortina de l'eternitat», els nostres llavis tremolosols saben dir: Adeu, germà!...»

De *El Día Gráfico*, 22 març 1930:

«Los que mueren.—Alfredo Pereña

Falleció en Lérida, ayer de madrugada nuestro cordial amigo don Alfredo Pereña Reixachs, ex-diputado provincial y ex-consejero de la Mancomunidad de Cataluña. Se encontraba enfermo en Barcelona y se le trasladó a Lérida ante el peligro de un desenlace inminente. Como por desgracia ha ocurrido. Así ha muerto don Alfredo Pereña rodeado de los suyos.

Heredero político de su padre, don Manuel Pereña y Puente, jefe de los republicanos de Lérida y ex-diputado a Cortes por aquella ciudad, profesó sus ideales con ejemplaridad de su padre y maestro. Como éste fué director de *El Ideal*, paladín de las ideas republicanas y autonomistas.

Sin duda constituirá su entierro, que tendrá carácter civil y se efectuará hoy, a las doce, una gran manifestación de duelo, como homenaje rendido a la personalidad del señor Pereña y a la tradición republicana de la familia, en la que figura el ex-alcalde popular de Lérida y prestigioso político don Humberto Torres. Pereña era un hombre de gran inteligencia y de gran corazón. Era, además, un buen escritor.

Sentimos, grandemente, la muerte de don Alfredo Pereña y testimoniamos a su esposa e hijos, y demás familiares, la expresión de nuestra condolencia por la inmensa desgracia que les aflige.»

Aquest número ha passat per la censura governativa.

NOTES DE LA SETMANA

«Palestra»

Ha circulat aquests dies un manifest dirigit als joves de Catalunya i signat per una bona llista de noms, alguns dels quals són coneguts arreu de Catalunya.

No podem copiar-lo íntegrament per considerar que els nostres lectors ho són també, gairebé tots, de la premsa diària on hauran ja pogut llegir-lo, i també perquè ens privaria de donar als llegidors de LLEIDA text nou corresponent.

Fent un petit comentari, doncs, preveiem en la nova agrupació «Palestra» l'establiment a Catalunya d'una mena de Sokols, organització similar la qual, protegida per l'Estat, existeix preponderantment a Txecoslovàquia i també a l'Europa Central.

La finalitat de «Palestra» es diu que «és promoure un moviment de la joventut catalana, amb tota l'activitat i l'empenta de la gent jove, per al seu propi millorament en tots els aspectes, moral, intel·lectual, social i físic.» I més avall fa ressaltar que «ens adrecem a tots els joves catalans, de totes les poblacions, de totes les classes socials i de totes les idees polítiques, per tal que acudeixin a «Palestra».

Diu també: «La nostra actuació volem que sigui amplament patriòtica i educadora i que es descabdelli al marge de les de caràcter polític».

Per la nostra banda, donada la heterogeneïtat dels signants, hem de posar de manifest que veiem difícil que aquesta harmoniosa idea pugui arribar a esdevenir un fet de l'amplada que es preconitza, sobretot quan serà arribada l'hora de les conclusions i de la pràctica.

Però això ja és vaticinar. Deixem-ho a mercè del temps a venir.

Joaquim Vinyes

Després d'uns dies de romandre a la presó, ha estat alliberat el nostre estimat amic i col·laborador de LLEIDA, Joaquim Vinyes, el qual fou detingut durant la manifestació que tingué lloc a l'arribada dels quatre inculpats de Garraf.

Rebi l'amic Vinyes, una vegada més, la nostra salutació efusiva.

El complot anomenat de Garraf

Sembla que a la fi, juntament amb els encartats amb el cèlebre procés de Garraf, han estat àmpliament indultats tots els presos polítics que feien vida a les presons espanyoles.

Cal, però, alliberar també els presos socials. La campanya empresa no pot cessar.

Un periòdic més?

Sí, un periòdic més. Però un periòdic amb afanys i amb idealismes més ambiciosos que cap altre periòdic. Un periòdic que es forja amb voluntat d'esdevenir una bandera pel proletariat de Catalunya i un contacte amb el proletariat del món. Simplement.

Programa? Tots els programes que posin el proletari en el seu lloc de dignitat, en el seu lloc d'honor en la marxa de la civilització. Tots els programes capaços de sentir l'emoció i la vibració dels afanys nous d'aquesta hora que ha trobat, sota els cels de l'Orient europeu la concreció de les reivindicacions de vint segles d'ignominia. Tots els programes disposats a donar la batalla a les forces obscures dels reaccionarismes que malden, encara, per defensar-se de la simple realitat científica, històrica i social que les empeny cap a la

desfeta decisiva. Tots els programes que sàpiguin donar un ample sentit d'universalisme—fratern i cordial—a la vella carcassa capitalista dels nacionalismes. Tots els programes prou vius per copsar, violentament, la trepidació d'aquests centenars de pobles en carn viva, oprimits d'Europa, d'Àsia, d'Àfrica, d'Amèrica...

L'Hora vol ésser, només, això. Tot això. Vol ésser la gran revista del proletariat català, informada pel proletariat mundial, orientada de carà al futur, treballada per un afany de solidaritat; de pacificació i de redempció.

L'Hora vol ésser, més que un text doctrinal, un altaveu emocional. Més que un article, un reportatge. Més que un elogi, una crítica. Més que un acatament, una tralla. Més que una notícia, un crit.

L'Hora vol ésser no el ressò dels postulats d'un partit, sinó la veu del dolor i de la fe d'un home: el proletari.

L'Hora, revista d'avançada proletària, apareixerà a primers del corrent.

Comité de Direcció: Henry Barbusse.—Gabriel Alomar.—Andreu Nin.—Euleterio Quintanilla.—Julio Alvarez del Vayo.—Francesc Macià.

Les compensacions

En el període àlgid de la campanya en pro de l'amnistia va iniciar-se la temença de que a canvi d'ella ens serien demanades compensacions: en paraules clares, que'ns passarien el compte de la lliberació dels perseguits o empresonats.

Sembla que volen ja cobrar sense esperar que l'amnistia sigui tan ampla com és de justícia.

En la visita que Jaume Compte féu al senyor Maluquer i Viladot en el seu despatx presidencial, portava el cap enbenat, demostració patent dels mitjans que per a la **decapitació** dels esperits usen les autori-

tats barcelonines. El President com volguent considerar a Compte i companys com a condemnats amb fonament li digué aquestes paraules segons *La Veü*:

«...I ara, ha seguit dient, procuri posar els peus a terra fugint de tot el que no sigui el treball i la família. Per tot quant en aquest sentit pugui haver de necessitar, compti amb mi; per altres coses, no.»

Es que per ventura el senyor Maluquer no està convençut que la causa de Garraf fou una artimanya per a espantar l'opinió catalana?

Per què doncs recomanar-li que posi els peus a terra que vol dir que centri el seu cap, si Comte i els demés no l'han perdut mai?

Es que'l preu del seu just alliberament ha d'ésser el silenci, el retraïment, la inacció pels ideals que els son més afectes?

Ens escama aquesta forma de parlar, ja que porta traces d'ésser el començament del pago d'una mercé que no l'hem demanada com a tal, sinó com a justícia.

Com s'obté la llibertat

De la mateixa *Veü* copiem aquest comunicat:

«*Gandhi espera amb goig la primera execució.*»

Bombai, 28.—A Txavara, el mahatma Gandhi, ha pronunciat un nou discurs dient que s'hauria considerat com molt feliç en saber que havia estat mort o executat el primer dels seus partidaris que ha estat privat de llibertat.

Ha dit que amb la sang que farien vessar els invasors, encara s'afermarien més la voluntat de l'Índia, en ésser lliure, i que per això havia d'esperar amb goig íntim, la nova de la primera execució dels seus partidaris per les forces d'ocupació.»

Ara és quan no dubtem que l'Índia amb la seva protesta pacífica i desobediència civil segellada amb la sang de les víctimes que la represió comença a causar, obtindrà la seva lliberació.

Com els dictadors

Com si encara no hagués passat res des del 28 de gener darrer, hi ha qui s'entreté a imitar aquelles notes famoses, i talment logra reeixir-ne en la forma: vejeu sinó alguns paràgrafs de la darrera publicada.

«Que se tributen homenajes, que se preparen recibimientos triunfales a quienes han puesto sus inteligencias, sus haciendas o sus vidas al servicio de algún ideal o más modestamente tan solo a procurar el bienestar de sus conciudadanos e incluso de sus propios vecinos o familiares trabajando incesantemente por algo digno y honrado, es lógico, justo y quienes han puesto sus inteligencias, de sus propios vecinos o familiares, natural; pero tratándose de individuos cuya notoriedad es hija de un acto punible, una vez alcanzado para ellos el perdón, lo más discreto es el silencio»

«Aún quizá llegarán a nuestra ciudad otras individualidades cuya actuación pasada ha sido objeto de severas censuras y motivado las más enérgicas protestas. Repito lo que antes dije: si el Gobierno de S. M. ha estimado conveniente otorgar un amplio perdón, sus razones tendrá para ello, que respetuosamente debemos acatar, pero nada de pretender homenajes ni ovaciones, preparar recibimientos ni entradas triunfales para aquellos a quienes cuadra mucho más una actitud de contrita gratitud, que atrevidas arrogancias e injustificados desplantes, incompatibles con el piadoso olvido que requieren sus pasados yerros.»

El poble, doncs, no pot manifestar-se en la forma que li és grat ni per les persones a qui creu que se n'han fet mereixedors.

Les grans rebudes s'han de guardar

sols per a *determinados personajes* car les comparacions són odioses i... és tan difícil que el poble s'aplegui a l'entorn d'allò que no li diu res...

Exceptuats sempre

Llegim en diversos periòdics:

«L'Ajuntament ha acordat adreçar-se al Govern demanant l'autorització necessària per a poder ostentar la bandera catalana en la façana de la Casa Consistorial.»

Aclarim nosaltres que tal acord es refereix a Vilanova, Reus, Sabadell, Sant Feliu i tants altres, però que entre ells no s'hi compta el de la nostra ciutat.

Conseqüències

En mig del clam aixecat a Anglaterra contra els indus dóna bo trobar-hi qui percatant-se de la realitat, escrigui aquestes paraules:

«El govern de l'Índia avença pel camí fàcil i familiar, però sempre desastrós dels medis coercitius. El govern de l'Índia queda virtualment suspès. El Virrei procedeix com un autòcrata: les autoritats s'han atribuït els poders necessaris per a detenir a la gent sense altra forma de procés.»

Els qui governen no tenen en compte exemples passats. Fa uns 50 anys el senyor Balfour va proposar-se resoldre el problema irlandès de la mateixa manera. Pareixia fàcil: pro hem tingut els «*sinn feiners*» i la sagnant setmana de Pàsqua. Sols hi ha un remei: executar amb valor i sense retras les promeses que s'han fet a l'Índia i que no han estat mantingudes.»

No creguem pas que les ratlles transcrites siguin dels patriotes indis. Són reproduïdes del «Daily Herald» òrgan del partit laborista, actualment al front del govern anglès.

GUILLEM MARTINEZ LAGE

Consulta de 9
a 1 i de 4 a 8.

Dentista

Pl. Paheria, 14 - 1.er - 2.^a
(Banca Llorens)-LLEIDA

= LOCALS =

La Seu vella

Com tots ja sabem, l'antiga Seu de Lleida, declarada no fa molt temps monument nacional, està habilitada per les forces militars de la plaça... Com tampoc no ignora ningú que per a les dites forces que l'ocupen, hi ha projectada fer una caserna en un dels angles de l'explanada del Camp de Mart, on ja temps endarrera tingué lloc la col·locació de la primera pedra per a construir-hi la susdita caserna (que prou falta fa).

Va passant el temps i, naturalment, la caserna resta encara per començar. Nosaltres estranyats per aquesta rêmora, no podem de cap de les maneres explicar-nos de com no sigui començada, car voldríem veure foragitada el més aviat possible la tropa de la nostra volguda Seu, i sense treva començar la restauració d'aquest monument exemplar, que tanta necessitat en té.

Els treballs de restauració a realitzar en la Seu no són d'unes setmanes sinó d'uns anys. Per això voldríem que es fessin ben prompte els possibles per tal que la caserna pogués tirar amunt, car tot temps que es perdi ens farà creure que la generació actual no podrà veure realitzat aquest somni que amb tant fervor anem alimentant. El nostre cor es resseca àvid de veure al cimel aquesta millora que la urb lleidatana en pes demana, com talment si això fos una medicina que necessita imperiosament per a guarir la seva malaltia.

Adrecem aquestes línies a les nostres primeres autoritats i altres persones que ho puguin fer per tal que no vulguin reposar fins a donar una satisfactòria solució a l'afer consagrat. No dubtant que la seva generosa gesta serà rebuda amb entusias-

me per tots aquells bons lleidatans que estimen de cor les beutats de la terra en què vegeren el sol de la vida,

Ni més ni menys que tortugues

Tothorahem estat—per desgràcia encara—, espectadors plens de sentiments patris dels molts desencerts registrats en la marxa administrativa pels homes de l'enderrocada *Dictadura* dins de l'Ajuntament. Cal remarcar a tota veu i amb el cor esbatanat d'amor a la ciutat nostra que, quan el nostre municipi s'ha proposat fer millores urbanes, ja sigui arrançant algun carrer o plaça ho ha fet amb tanta parsimonia i lentitud que, la veritat, les pobres tortugues queden totalment eclipsades davant el nostre eixerit i dictatorial municipi que ja ha mort.

El mal encara és més, puix mantes vegades es comença d'arranjar algun carrer i, quan els sembla bé, cessen tots els treballs i,—la cosa és així—, a fer trasbalsos a un altre barri s'ha dit. Moltes són les vegades que tenim uns quatre o cinc carrers començats; però d'acabat mai ni un per favor.

Amb el recent canvi, som gosarats de dir: també faran el mateix els qui ara són dins del Consistori? Seguiran les petges malaurades dels anteriors? Si han de continuar de la mateixa manera, tantseval que no arrangin res. Que ho deixin tal com està actualment, car d'aquesta faisó hi guanyarem molt més.

No ho volem això de tenir els carrers abandonats i fets unes muntanyes russes de pedres i runes, bassalots de fang que tant acostumats estem a contemplar i que més d'una vegada ens ha fet arribar al paroxisme de la indignació... Si acàs arranegen algun carrer, curin què tot d'una pugui ésser enllestit, i no vulguin ésser émulss dissortats de les tortugues que mai no arriben a lloc. No feu exasperar el po-

ble i tingueu en reverenciació aquests alts càrrecs que defenseu en interès de la ciutat. I el poble, naturalment, no és ingràt per a reconèixer els mèrits i virtuts cíviques de tots aquells homes que s'han escaratsats pel bé de tots. Doncs, finalment us diem que no vulgueu donar lloc a les murmuracions i que no es pugui dir de vosaltres: són ni més ni menys que les tortugues.

La retolació de carrers

Un bon encert hem de reconèixer tingueren els Ajuntaments del Directori en la nostra ciutat, en no contagiarse d'aquella febre que es manifestà en gairebé totes les poblacions, petites i grans, de retolar les vies urbanes amb noms de persones i símbols que no tenien la més petita arrel en l'ànima ciutadana.

Els que detentaren l'administració municipal durant el període en que ha estat sotmesa al règim dictatorial, varen sumar-se a totes les moxigangues organitzades a costa dels cabals públics; varen satisfer comptes crescutíssims per banquets als usurpadors del poder; concediren pròdigament subvencions a suposades entitats i empreses que monopolitzaven el patriotisme carrincló tan en boga; organitzaren inclus, ridícoles manifestacions amb gent assalariada, jornalera... però no varen caure en la temptació de batejar cap dels nostres carrers ni places amb els noms d'aquells que llavors ho representaven tot i que passat el foc d'encenalls, avui dia no són res.

Foren oportuns, cal reconèixer-ho i per això no hem tingut que preocupar-nos, com a tot arreu s'ha imposat per decència pública, de la natural desaparició de totes aquelles plaques que poguessin recordar el període símbol de l'escarni a les llibertats públiques i de la jamai superada immoralitat administrativa.

No dubtem que en certs moments, els que detentaven l'administració municipal, no és sentissin inclinats a deixar-se portar per l'afany de fer-se ben veure dels qui atorgaven càrrecs i prebendes, mercés i honors a dojo. Més la plena convicció que tenien que aquella obra no seria duradera i la inseguretats en que les plaques fossin respectades, donat el pensar i la disposició d'ànim dels ciutadans, els va contenir. No volgueren exposar-se malgrat els requeriments que en determinades formes varen fer-se'ls, al natural fer i desfer en la denominació dels carrers.

Malgrat tot, i tal volta per no haver-ne tingut esment, no va produir-se tampoc la substitució dels rètols denominant els carrers de Josep A. Clavé i la d'Enric Prat de la Riba, fets en la nostra parla damunt plaques de marbre i col·locades amb la corresponent manifestació cívica del poble, durant el règim de comandament dels afers de la ciutat pels representants populars.

Més aquell inici de retolar els carrers en la nostra llengua no pogué tenir continuadors per haver esdevingut el cop d'estat del general traspasat, i cal reprendre aquella actuació, per no dissonar en la batalla iniciada suara, en pro de la nostra llengua, que cal honorar com es mereix.

Tota la retolació dels carrers i places de nostra urbs amb les dues úniques excepcions citades, està mancada del reconeixement natural al ús del nostre idioma. És necessari que les innombrables noves vies ciutadanes obertes ja o en expectativa, siguin retolades quan menys en les dos llengües: la per ara oficial, i la popular, la nostra, arribant fins a la renovació de les antigues plaques, reposant les destruïdes i fent-ho amb la inscripció bilingüe.

Es això una necessitat que la condició de catalans i l'amor a nostre idioma, avui homenatjat per tothom, ens imposa.

DE LES NOSTRES COMARQUES

Fuliola

R. Pané Argelic

El dia vint d'abril, la majestuosa diada dels qui creuen en la festaa de la Resurrecció, tingué lloc al nostre poble, la representació d'un drama, obra i gràcia, del nostre més car company R. Pané Argelic, que duu per títol «Cançó de Primavera». Si bell és el nom de l'obra, molt més ho és el caire perforador de la seva estructura, arrencada de les costums d'Urgell i de la tant nostrada naturalesa. Ja de bell antuvi ens admirà el seu seguici, per la ferma naturalitat de les normes que prossegueixen alguns burgesos, aquests que només pensen en la lluentor del metall, i que creuen ésser els amos de totes les voluntats inferiors, perquè tenen l'arca plena de cabals, volen escarnir la més gran de les obres, vexant als qui han donat per ells la suor del seu front.

La seva *pose* argumentària, no és sinó un cant a la justesa i a la llibertat, endintzant-se també envers la miserosa ruïna, que tants estralls causa a les nostres multituds, contrarrestant amb eficàcia les injustícies banals que un totpoderós... diu ha fet de la nostra generació una germanor de classe, que no és sinó una gran absurditat.

De tant en tant, i mentre els actors descabdellaven la seva obra, un cor de cantaires entonava amb bell contrast una cançó primaveral.

L'exemple que ajudà moltíssim la bona fi de l'obra, fou la lluita entre el pobre treballador i l'acabalat, el qual per l'orgull del metall, volgué vendre una flor primaveral, extracte de la seva sang, no mirant qui amb el contacte, pogués topar amb un escardot punxent i emmetzinat que fes de la seva puresa una cosa estèril; la seva prosa, és la prosa de la vida.

Finalment a les acaballes, el nostre joveníssim company, féu un petit glosari del nostre poble, aquesta llumeta d'Urgell que arreu de Catalunya, mostra els instints que posseix (fent un elogi dels mai oblidats amics M. Niubó (col·laborador de LLEIDA), J. Navau, dues figures fuliolenques que, temps a venir, potser ens ajudaran encara més a enlairar el nostre poble) donant amb poques paraules a conèixer ço que ens fa nosa, i hem d'enderrocar, per veure la clarividència de la nostra pensada.

Des d'ací, donem al grup d'aficionats per la se-

va cooperació, l'enhorabona, i a ell li trametem la més cordial de les encaixades.

Qui sap si això serà el començament de la seva gran obra d'algún dia?

Ll. G.

Tàrrega

La censura en la premsa comarcal

La tisora en la premsa comarcal treballa amb més intensitat i pitjor que quan hi havia la dictadura de Primo de Rivera. Aquesta afirmació general no vol pas negar excepcions respectables que amb tot juf compleixen llurs censors de dret l'alcalde de la Ciutat o vila i, de fet, el tipo *veleta* de secretari municipal.

Es una veritable plaga absolutista arrelada i ben regada durant sis anys. Es vergonyós, despòtic ço que passa als setmanals i quinzenaris comarcals. Els problemes locals, no passen; els generals de l'hora tampoc; els comentaris d'actuacions pasades i presents dels municipis, que tots els diaris en parlen a doll, ni pensar-hi; en fi: tot ço que hom diu des de les planes d'ací i d'allà, aprofitant el moment, la tisora comarcal, salvadora de responsabilitats personals, es clou tremolosa puix, de més d'amagar certs embulls directament comprometedors, abusa d'una facultat, d'un dret que no és tal, doncs la nota del Govern Berenguer, respecte a la censura, no fa reserva de cap mena, i, per tant, en ço que no sigui atac personal deu el censor restar inactiu.

Prou farsa i encobriments. Les autoritats governatives deuen acabar amb aquest despotisme hereditari de la dictadura ja que no és poc el mal que fa a les ciutats i comarques que tenen la dissort d'una aital plaga.

Nosaltres ens queixem d'una manera general, però volem concretar perquè d'aquesta manera farem més fàcil la tasca d'inspecció governativa. Tàrrega sofreix conseqüències funestes i per ço demanem directament una ordre terminant que ens alliberi del censor, *de fet*, puix és una atracció tant hipòcrita que repugna inclòs als seus més afins, que són zero.

AAA.

Mollerusa

Conferència

Començà la conferència d'En Sunyol saludant als homes i dones catalanes i també, al qui havia de presidir la festa organitzada pel Futbol Club Mollerusa, Maluquer i Viladot, President de l'actual Mancomunitat de Catalunya; President perquè sense no haver-li donat ningú aquest títol se l'ha guanyat i se n'ha fet digne, al revés de molts altres homes públics que si avui ocupen un càrrec és perquè l'han usurpat.

En entrar de ple a la conferència, i en parlar del futbol occità, diu que se sent molt joiós, perquè ha vist veure el futbol de Lleida amb tot l'entusiasme, per tal de crear-se una personalitat, la qual, porta la marca de l'emoció catalanesca.

Fa memòria de l'arribada d'en Compte a Barcelona i diu que la rebuda dispensada a l'ex-empresonat demostra que tothom desitjaria no tan sols l'alliberació dels presos polítics, àdhuc també dels socials, i aquest desig, veig que l'experimenta avui tot Mollerusa, no ha molt Reus i sempre Catalunya. I sento un goig de remordiment que hagi aguantat tan de temps aquesta sofrint la funesta Dictadura.

En arribar avui a Mollerusa i trobar-la tan catalana i culta m'enorgulleix d'ésser jo també català i a l'ensem, agreujat de l'emoció catalanesca.

Esport i ciutadania és el lema de l'esport català i de no abraçar-lo tan fortament com ara, era degut al govern passat al considerar-lo com un perill a la seva tirania. Més els il·lustres capdavanters de l'esportisme català, tals com en Rosic, Cabot Abril etc. saberen aguantar la tempesta i nosaltres avui no som més que els que recollim la nau deixada pels nostres antecessors. Per consegüent els esportius d'avui teniu un exemple de ciutadania millor que abans. Als esportistes de Catalunya se'ls considerava com una farsa entusiàstica i plena d'ideal i no sabien guiar-la, per això la destuiren.

Però no ha passat tot encara: hem de formar guàrdia d'honor als drets de Catalunya per salvaguardar-los altra volta del perill imminent. Veig que molt aviat no podem obrir la boca per dir res.

En finalitzar el parlament adreça un prec a totes les dones perquè s'adhereixin al manifest pro amnistia que presideix Maluquer i Viladot per l'alliberament dels presos i exiliats catalans i diu de més, dirigint-se directament a les damiseles que escoltaven l'apòstol del futbol català: Heu brodat la senyera la qual heu posat sota el patronatge de la

Moreneta de Montserrat, i heu de tenir en compte que en aquests brodat i llaços que hi heu posat hi ha les quatre barres catalanes. Avui sou joves demà sereu mares i al primer fill que tindreu li heu d'ensenyar a estimar abans que tot a Catalunya, però, avui, treballeu per posar en llibertat els nostres germans tancats pels delictes socials.

El senyor Sunyol que va estar interromput moltes vegades pels aplaudiments del públic és aclamat per una sorollosa ovació en acabar el seu notable parlament.

LAUREÀ VILALTA.

Solsona

Corren per aquesta rumors que s'intenta la constitució d'un nou partit o grup local, deslligat dels que antigament ompliren la vida política de Solsona i que avui semblen estar en vies de franca descomposició.

El grup molista que des de l'any 1916 al 1922 monopolitzà el Municipi, una volta foragitat de l'Ajuntament, es desfé *d'una manera lenta però contínua*, demostrant que els seus homes no sabien resistir el dejuni de l'oposició. El grup contrari es comportà al revés. El seu aglutinant fou la lluita. Aquesta l'engrandí, però sis anys d'usufructuar el poder li han estat un corrossiu que ha demostrat que els homes no són de la pasta dels governants.

La situació del grup molista desfet i l'altre atacat de dissensions intestines, ha fet nèixer segurament la idea de constituir una nova agrupació.

Ara bé, quina orientació tindrà? Quines idees defensarà? Aspirarà a manar sempre, amb Monarquia i República, amb la Lliga i els federalistes, amb dretes i esquerres? Serà un grup, sense altres ideals que dominar la ciutat? Si es així, planera resultarà la via, però la tasca infecunda no farà altra cosa que menar-nos a les antigues lluites repugnants.

Si pel contrari, el nou grup sap aixecar una bandera i vol combatre al dictat d'un ideal progressiu i noble (els temps actuals ho exigeixen), si s'esforça en millorar el nivell moral dels joves solsonins, avui completament abandonats, la via serà difícil i plena de sacrifici, però tard o d'hora vindrà el triomf, més sòlid i durable que el de les organitzacions eixorques d'ideals i curulles de materialisme groller.

El Corresponsal.

LLISTA D'ADRECES ÚTILS QUE RECOMANEM

Acadèmies

COMERÇ ^{ACADEMIA MEDICANTIL}
Kühnel IDIOMES
Lleida: Porxos Baixos.—Saragossa: Cosso 39,

Corredors de Comerç

ENRIC BORRÁS MELGOSA. — Clot de les Monges, 8 pral- 2.^a - Telèfon, 499 - Lleida.

Electricistes

OCTAVI PEREÑA. — Màquines i material elèctric.—Cabrinetti. - Lleida.

CLAUDI BAIGET.—Maquinària i materials elèctrics, vendes al major i detall. — Plaça Llibertat, 2 Telèfon, 38 - Lleida.

Ferreteries

JOSEP ALMACELLAS. — Porxos de Baix, 11 i 12. - Lleida.

Música i Pianos

JOAN GUARRO.—Cavallers, 66. - Lleida.

Recaders i Transports

LA PALLARESA. — Agència de Transports. — Carrer Cabrinetti, 15 - Lleida. - Telèfon, 232.

R. SETÓ I FILLS. — Recaders directes i diaris a Barcelona en combinació amb les poblacions més importants d'Espanya. - Barcelona: Montesion 17. - Lleida: Estereria, 4.

Tallers

JOAN VILA.—Tallers de Foneria i Maquinària. Cardenal Remolins, 8 - Telèfon, 107. - Lleida.

DR. HUMBERT TORRES

Vies Digestives - Vies Urinàries

RAIGS X

De 11 a 1 mat.

De 8 a 9 tarda.

Joan Porta
Corredor de Comerç col·legiat
Estoreria, 11, 2.^{on}
Telèfon, 341-A - LLEIDA

Caramels "L'ARC"
DEMOCRACIA, 26
LLEIDA.

CARLES I LLUIS GENÉ

COMISSIONATS PRINCIPALS

De la companyia de segurs contra incendis LA CATALANA

Blondel lletra E, 1.er

LLEIDA

Telèfon núm. 259

Una sola vegada...

...probi la nostra **Secció de Sastreria a mida...**
i estableixi comparacions

en la qualitat

en el tall

en la confecció

en el preu

Almacenes de San Pedro ^{S.} _{A.}

la casa més important de la Província en
Teixits -- Novetats -- Confeccions, etc.

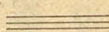
MAJOR, 24

LLEIDA

TELEFON 567

IMPRESA "JOVENTUT"

Treballs de tota mena

Blondel, 7 LLEIDA.

"La Industria Leridana"

Fàbrica d'Anissats

LICORS - XAROPS - SABÓ - OLIS D'OLIVA I DE BRISA

 P E R E M O R

Especialitats de la Casa «ANIS MOR» i Gran Licor Estomacal «WILSON»

Destileria y Fàbriques: CARRETERA DE BARCELONA.—Despatx: CABRINETY, 30

TELÉFONS. } Despatx, 36 A. LLEIDA
 } Fàbriques, 36 A.

IMPRESA «JOVENTUT» - BLONDEL, 7 - LLEIDA.